

Başörtülüler, "Öyledirler!.."

ALİ BULAÇ
11/02/2008

Hannah Arendt (mealen) şöyle demişti: "Bazıları yasalarda suç sayılan fiilleri işler, suçlu sayılırlar. Bazıları ise 'öyledirler', öyle oldukları için potansiyel suçludurlar." Bu potansiyel suçlulara güvenilmez, iş verilmez.

Hele kamu hizmeti verme hakkı ve yetkisi bunlar için söz konusu olamaz. Kamusal hizmet vermek özel formasyon gerektirir. Pekiyi kamusal hizmetin söz konusu olduğu kamusal alan nedir? Prof. Toktamış Ateş kısacık bir tanım yapar: "Devlet kaynaklarıyla ayakta duran kamu hizmetleri" (Zaman, 15 Ekim 2000).

Gayet basit ve açık bir tanım. Yurttaşların önemli bir bölümü -oranları yüzde 70 olan başörtülü kadınlar- kamu hizmetlerini finanse etmek için çoluk çocuklarının rızıklarından ayırıp devlete vergi ödeyecekler, ama onların hizmet verme hakları olmayacak ve bu hakkaniyet, adalet, eşitlik olacak. Sayın Ateş, ilginç örnekler veriyor. "Mesela" diyor, yurttaşlar ehliyet almak için müracaat ettiklerinde başörtülerini kullanabilirler, ama ehliyet sınavı yapma konumlarında ise başlarını açmalı. Hastane kapısından başa çıkabilirler - sağ olsun, çok merhametli ve alicenap davranıyor- ama hastanede sağlık hizmeti verecekse başını açacak.

Neden? Çünkü başörtülüler ehil kimseler değildir, "tarafsız ve adil" davranamazlar. Başlı açıklar niçin olabiliyor da başörtülüler olamaz? Arendt'in dediği bu işte: Başörtülüler öyledirler!.. Siyasi simge konusu böyle. Merve Kavakçı Meclis'ten atıldı, neredeyse evine balta ile baskın düzenlendi. Ama CHP Adana Milletvekili Nevin Gaye Erbatur, 2007'de "beyaz elbisenin göğüs kısmına kocaman CHP altı oku" işleterek yemin törenine girdi. Neden biri meşru sembol oluyor da diğeri gayrı meşru? Neden başörtüsü sembol de, baş açıklık sembol değil? "Dine ait olan" ile "din-dışına ait olan" aynı varoluşsal durum değiller mi?

Bu ayrımı geriden besleyen zihniyet Güney Afrika'da ırkçı rejimin ana zihniyetiyle aynıydı. Beyazlar, hiçbir zaman siyahların kendi kendilerini yönetebilecek olgunlukta (ehliyet ve liyakat) olmadıklarını düşünüyorlardı. Yönetme imtiyazı beyaz ırka özgü yüksek bir formasyondur. Beyazların başka bir kaygıları da vardı, özgürlük isteyen siyahiler için şöyle derlerdi: "Bunlara özgürlük verirse bizi kesecekler, köleleştirecekler". Çünkü kendileri sömürgecilik tarihleri boyunca böyle yapmışlardı. Büyük mücadeleler sonucunda siyahiler özgür oldu, beyazları kesmediler, köleleştirmediler.

Türkiye'nin beyazları ne kadar adil, tarafsız ve hukukun üstünlüğüne, anayasanın eşitlik ilkesine bağlı? İki haftadır açılan bohçalardan olağanüstü nadide parçalar, bilinçaltı lapsüsler orta yere serildi. İÜ Rektörü, "Başörtülü öğrencilere belki hak ettikleri notu vermeyeceğiz." dedi. İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'nden ve ODTÜ'den öğretim üyeleri, başörtülü öğrencilere ders vermek istemediklerini söylediler. Bir depremci profesör, "üniversitenin kapısına kilit vuracağı" tehdidinde bulundu. Sahi, ders verdiği üniversite sayın profesörün özel mülkiyeti mi?

İlginç değil mi? Bir yanda "öyle oldukları" için potansiyel suçlu ve özürü kabul edilenler var. Bunların, bir ihtimal kendileri gibi olmayanların zor kullanarak başlarını kapatacakları ve

öğrenim haklarından yoksun bırakacakları iddia ediliyor. Öte yandan fiilî olarak dinî vecibelerini yerine getiren on binlerce kızın başını açan veya başını açmayanları öğrenim haklarından yoksun bırakanlar var. Yani potansiyel suçlular ve fiilen suç işleyenler var. İkincileri işledikleri suça süreklilik kazandırmak için yeri göğü birbirine katıyorlar.

Bu suç işleme meşruiyetini nereden alıyorlar? -Ne paradoks değil mi: Suç işleme meşruiyeti!..- Bunu ÇYDD Başkanı Türkan Saylan eğip bükmeden dile getirdi: "Biz asılız. Bizim istemediğimiz bir şeyin Türkiye'de olması mümkün değildir." Evet, sorunun temelinde yatan faktörlerden biri bu işte: Beyazlar asıldır. Merkezdedirler, kendileri üzerinden ötekileri tanımlamaktadırlar. Buyururlar, özgürlüklerin ve hakların sınırlarını tayin ederler; onların istemediği hiçbir şey bu ülkede olmaz.